

ÖZBEKİSTAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	7
3. DIŞ TİCARET	9
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	12
5. TÜRKİYE ile TİCARET	13
EKLER:.....	15

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Özbekistan Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	Cumhuriyet
Resmi Dili	Özbekçe (Resmi dil), Rusça
Başkent	Taşkent
Yüzölçümü	447 400 km ²
Nüfus	37,7 milyon
Dini Yapı	Müslüman %88, Ortodoks %9, Diğer %3
Büyük Kentler	Taşkent, Namangan, Semerkant, Andican, Buhara
Cumhurbaşkanı	Şavkat Mirziyoyev
Para Birimi	Som

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Asya Kalkınma Bankası, Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı, Bağımsız Devletler Topluluğu, Avrupa - Atlantik Ortaklık Konseyi, Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası, Ekonomik İşbirliği Örgütü, Tarım ve Gıda Örgütü, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü, Uluslararası Ticaret Odası-Ulusal Komiteler, Uluslararası Temiz Ulaştırma Konseyi, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi, Uluslararası Kalkınma Birliği, İslami Kalkınma Bankası, Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu, Uluslararası Finans Kurumu, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu, Uluslararası Çalışma Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Interpol, Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Uluslararası Standartlar Teşkilatı, Uluslararası Telekomünikasyon-Uydu Örgütü, Uluslararası Haberleşme Birliği, Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı, Bağlantısızlar Hareketi, İslam İşbirliği Teşkilatı, Kimyasal Silahları Yasaklama Organizasyonu, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü, Barış için Ortaklık, Şanghay İşbirliği Örgütü, Birleşmiş Milletler, Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı, Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü, Birleşmiş Milletler Endüstriyel Gelişme Örgütü, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü, Dünya Posta Birliği, Dünya Gümrük Örgütü, Dünya İşçi Sendikaları Federasyonu, Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı, Dünya Meteoroloji Örgütü, Dünya Ticaret Örgütü-gözlemci

Coğrafi Konum

Orta Asya'nın merkezinde bulunan Özbekistan'ın komşuları Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Afganistan ve Türkmenistan olup yüzölçümü 447 400 km²'dir. Ülke güneybatıdaki Ceyhun (Amuderya) ile kuzeydoğudaki Seyhun (Sırderya) ırmakları arasında uzanan toprakların büyük bölümünü kapsar. Ülkenin kuzey ile güney ucu arası 925 km, doğu ile batı ucu arası 1 400 km olup, sınırlarının toplam uzunluğu 6 221 km'dir. 1936'da kurulan Karakalpakistan Özerk Cumhuriyeti ile birlikte Özbekistan, 13 bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler: Andican, Buhara, Cizzah, Kaşkaderya, Namangan, Semerkant, Surhanderya, Sırderya, Taşkent, Fergana, Harezm ve Nevai bölgeleridir.

Topraklarının %46'sı yayla ve bozkırlardan ve %41'i de çöl ve diğer arazi tiplerinden oluşan Özbekistan'ın toplam kara alanlarının %3'ü orman ve koruluk, %10'u ise tarıma elverişlidir. Ekilebilir alanların yaklaşık %95'i ise sulanabilmektedir. Bu özelliği ile Özbekistan, Orta Asya cumhuriyetleri arasında en iyi sulu tarım yapılabilen ülke konumundadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Demokratik sistemi yerleştirmek için çok partili sisteme geçilmesine yönelik olarak alternatif partilerin kurulması için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Aralık 1994’de ilk çok partili demokratik seçimler yapılarak mevcut meclis oluşturulmuştur.

2004 yılında yapılan bir yasal düzenlemeyle, Özbekistan’da yasama organı olarak; Yüksek Meclis, 150 üyeli Yasama Meclisi ve 100 üyeli Senato olarak yeniden şekillendirilmiştir. Senatoya; Karakalpakistan Cumhuriyeti, Taşkent Şehri ve diğer 12 vilayetten 6’şar senatör (toplam 84 senatör) seçilmekte, kalan 16 senatör de Cumhurbaşkanı tarafından tayin edilmektedir. 150 kişilik Yasama Meclisi’nin 135 milletvekilliği için siyasi partilerden seçim sonucuna göre belirlenmektedir. Daha önce belirlenen 15 sandalye ise Özbekistan Ekoloji Hareketi’ne verilmiştir.

Meclis; dar bölge seçim sistemine göre siyasi partilerin katıldığı oylamalar sonucunda seçilen milletvekillerinden oluşmaktadır. Görev süresi beş yıl olan Meclis, bir sonraki Meclis oluşuncaya kadar görevine devam etmektedir. Seçim günü 25 yaşını doldurmuş olan ve en az beş yıl süreyle Özbekistan’da daimi ikamet eden Özbek vatandaşları milletvekili seçilme hakkına sahiptir. Milletvekilleri bilimsel ve pedagojik faaliyetin dışında ücret karşılığı başka bir faaliyette bulunamamaktadır.

Senato; bölgesel temsil esasına göre seçilen 100 senatörden oluşur. Karakalpakistan Cokarı Kengesi (Yerel Meclis), 12 vilayet ve Taşkent Şehrine bağlı şehir ve ilçe meclislerine seçilen yerel meclis vekilleri tarafından yapılan ortak toplantılarda, gizli oylama ile 6’şar kişi (toplam 84) Senatör olarak belirlenmektedir. Bakiye 16 senatör ise Cumhurbaşkanı tarafından bilim, sanat, edebiyat, ekonomi ve diğer alanlarda önemli konuma sahip, saygın kişiler arasından atanmaktadır. Senato’da bölgesel, siyasi ve diğer esaslara dayalı gruplar oluşturulamaz. Görev süresi beş yıl olup yeni Senato oluşturuluncaya kadar göreve devam eder. Seçim günü 25 yaşını doldurmuş, beş yıl daimi olarak ikamet eden Özbek vatandaşları senatör olma hakkına sahiptir. Dokunulmazlık hakkına sahip olan Senato üyeleri, suçlanamaz, gözaltına alınamaz ve yargılanamazlar. Senato’da daimi olarak görev yapacak senatör sayısı toplam üyenin ¼’ünü geçemez, daimi çalışacak senatörler bilimsel ve pedagojik faaliyetin dışında ücret karşılığı herhangi bir gelir getirici işle meşgul olamazlar.

Bakanlar Kurulu; başbakan, başbakan yardımcıları, bakanlar ve devlet komitesi başkanlarından oluşur. Karakalpakistan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı da Bakanlar Kurulu üyeleri arasında yer almaktadır. Bakanlar Kurulu, Cumhurbaşkanı ve Yüksek Meclis’e (Yasama Meclisi ve Senato) karşı sorumludur. Bakanlar Kurulu, seçimlerin ardından kurulan yeni Yüksek Meclis’e istifasını sunar. Yeni yapılan genel seçimlerin ardından başbakan adayı, Yasama Meclisi’nde en çok milletvekilliği sandalyesine sahip siyasi parti veya eşit sayıda milletvekilliği sandalyesine sahip birkaç siyasi parti tarafından önerilir. Cumhurbaşkanı önerilen başbakan adayını inceledikten sonra 10 günlük süre içerisinde Yasama Meclisi ve Senato onayına sunar. Başbakan adayı, milletvekilleri ve senatörlerin toplam sayısının yarısından fazlasının destek oyu ile onaylanmış sayılır. Bakanlar Kurulu üyeleri başbakan tarafından önerilir ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanır.

Başbakan ile Yasama Meclisi arasında devamlı anlaşmazlık olması durumunda, Yasama Meclisi milletvekilleri toplam sayısının en az üçte ikisi tarafından Cumhurbaşkanı’na sunulan öneri çerçevesinde, Yüksek Meclis’in alt ve üst kanadının ortak oturumunun gündemine başbakana güvensizlik oyu verilmesi konusu getirilir. Başbakana güvensizlik oyu, milletvekilleri ile senatörlerin toplam sayısının en az üçte ikisinin oy vermesi durumunda geçerli olacaktır. Bu durumda,

Cumhurbaşkanı başbakanın görevinden alınmasına ilişkin karar alır. Bakanlar Kurulu da başbakan ile birlikte istifa eder. Yeni başbakan adayı Cumhurbaşkanı tarafından Yüksek Meclisi Yasama Meclisi'ndeki siyasi parti meclis gruplarıyla ilgili istişareler yapıldıktan sonra Yüksek Meclis alt ve üst kanadının onayına sunulur. Başbakan adayı Yüksek Meclis tarafından iki kez reddedilmesi durumunda Cumhurbaşkanı, başbakan vekilini atar ve Yüksek Meclisi fesheder.

Bakanlar Kurulu, başbakan, 7 başbakan yardımcısı, 15 bakan ve 8 komite başkanından oluşmaktadır.

İlk Cumhurbaşkanı İslam Kerimov'un vefatı sonrası yapılan seçimlerde 2003 yılından beri başbakanlık görevini yürüten Şavkat Mirziyoyev yeni Cumhurbaşkanı olarak seçilerek görevine devam etmektedir.

Nüfus

2025 yılında tahmini 37,7 milyon kişi ile dünyada 40. sırada yer alan Özbekistan nüfusunun 2030 yılında yaklaşık 42 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Nüfusun büyük bölümü Fergana Bölgesinde yaşamakta olup, ülkenin güneyinde de nüfus yoğunken merkez ve çöllerde nüfusun yoğunluğu oldukça düşüktür.

Nüfusun %50'sinden fazlası şehirlerde yaşamaktadır.

Genç bir nüfusa sahip olan Özbekistan'da nüfusun %16,6'sı 25, %23,1'i 15 yaşın altındadır.

Doğal Kaynaklar

Özbekistan'da 100'den fazla yeraltı maden çeşidi bulunmaktadır. Bunların başında; altın, bakır, gümüş, kurşun, çinko, uranyum ve benzeri yeraltı kaynakları gelmektedir. Özbekistan volfram, doğal gaz ve diğer yeraltı hammadde kaynakları bakımından önemli bir zenginliğe sahiptir.

Özbekistan'da en önemli maden kaynağı altın yataklarıdır. Özbekistan, altın madenleri bakımından dünyada dördüncü, altın üretiminde ise BDT ülkeleri içinde Rusya'dan sonra ikinci, dünyada dokuzuncu sırada yer almaktadır. Altın yataklarının merkezi Nevai vilayetindeki Muruntov'dur. Burada 20 yıl önce altın bulunmuş ve işlenmeye başlanmıştır. Dünyada; Muruntov yatağı, açık usulde altın kazılan Endonezya'daki "Grosberg" yatağından sonra ikinci sıradadır. Onun uzunluğu 3,5 km, eni 2,7 km ve çukurluğu 430 metredir. Taşkent sınırında Cizzah ve Namangan vilayetlerinde de (Mercan-Bulak, Zarmitan, Çadak) altın maden yatakları vardır. Bu maden yatakları sayesinde Taşkent'e yakın Almalık şehri kurulmuş ve burası renkli metallerin işlendiği merkez haline gelmiştir.

Ülkede bir diğer önemli doğal kaynak da bakırdır. Toplam bakır rezervleri 1,3 milyon ton olarak hesaplanan Özbekistan, bu alanda dünyada onuncu sırada gelmektedir. Ülkede 40 yıl daha işletilebileceği öngörülen bakır, aynı zamanda ülkenin önemli ihraç kalemleri arasında yer almaktadır.

Dünyanın 7'nci büyük uranyum üreticisi ve 5'inci ihracatçısı olan Özbekistan'ın bilinen uranyum rezervleri ise 185 500 ton civarındadır.

Özbekistan topraklarında çok miktarda tuz yatakları, alüminyum, mermer, granit, değerli taşlar ve inşaat malzemeleri hammaddesi vardır. Meşhur Gazdan mermer yatağı ülkede bulunmaktadır. Bu

mermerler inşaatlarda, binalarda ve diğer çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. akmak taşı, seramik, porselen mineralleri vardır. Siyah metallerden demir, manganez ve krom yatakları mevcut olup, bunları işlemek için Bekabad'da metalurji fabrikası kurulmuştur. Özbekistan'da çok miktarda manganez bulunan maden yatakları özellikle Dautaş, Kızılbayrak, Kaşkaderya sınır bölgelerinde yer almaktadır.

Özbekistan sanayi üretiminde renkli metallere önemli yer tutmaktadır. Üretim, genel olarak altın, bakır ve ısıya dayanıklı metallere oluşmaktadır. Bu alandaki en büyük işletme, Almalık'taki metalurji kompleksidir. ırık şehrindeki fabrikada volfram ve molibden üretimi gerçekleştirilmektedir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	102,63	114,96	132,48	148,18	164,16	181,77	201,53	223,19
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	6,3	6,5	5,9	5,8	5,7	5,7	5,7	5,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar-\$)	2 849	3 113	3 514	3 849	4 177	4 530	4 919	5 336
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	10	9,6	8,8	7,2	5,8	5	5	5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-7,6	-5	-5	-4,8	-4,8	-4,8	-4,7	-4,7
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	6,8	5,5	5	4,5	4	3,7	3,4	3,1
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	32,2	32,7	33	32,9	32,3	32	31,2	30,7

Kaynak: IMF

*: Tahmin

Özbekistan ekonomisi büyük ölçüde doğal gaz ve emtia ihracatına dayanmaktadır. 2016 yılından bu yana iddialı ekonomik reformlara girişen ülke, ekonomik büyümeyi sürdürmüş ve yatırımcılar için daha çekici hale gelmiştir.

Özbekistan'ın ekonomik kalkınma stratejisi, çeşitlendirilmiş ve rekabetçi bir ekonomi yaratmayı, yenilikçi teknolojiler ve yeni pazar yönetimi yöntemleri kullanarak ulusal kaynakların kullanımını en üst düzeye çıkarmayı hedeflemektedir.

Ekonominin reel sektörüne ait sektör ve işletmelerin istikrarlı ve kesintisiz işleyebilmesi için ülkede gerekli kaynak tabanı oluşturulmuştur. İthal ikameci ürünlerin üretimi ve endüstriyel üretimin çeşitlendirilmesi yoluyla ihracatın yapısında önemli değişiklikler sağlanmıştır. Komşu ülkelerle ilişkilerin güçlendirilmesi, ülkeler arasında sosyo-ekonomik, ticari, endüstriyel ve kültürel bağların geliştirilmesi için pek çok çalışma yapılmaktadır.

Özbekistan, küresel olarak koronavirüs pandemisi ve beraberindeki arz ve talep yönlü şokların neden olduğu bir resesyona girmeyen birkaç ülkeden biri olmuştur. Ekonomisi dış şoklara karşı dirençli olduğunu kanıtlamıştır.

Olumlu makroekonomik görünüme rağmen, Özbek ekonomisi bazı bölgesel ülkelere göre kişi başına gelirmede önemli ölçüde daha düşük olmaya devam ediyor.

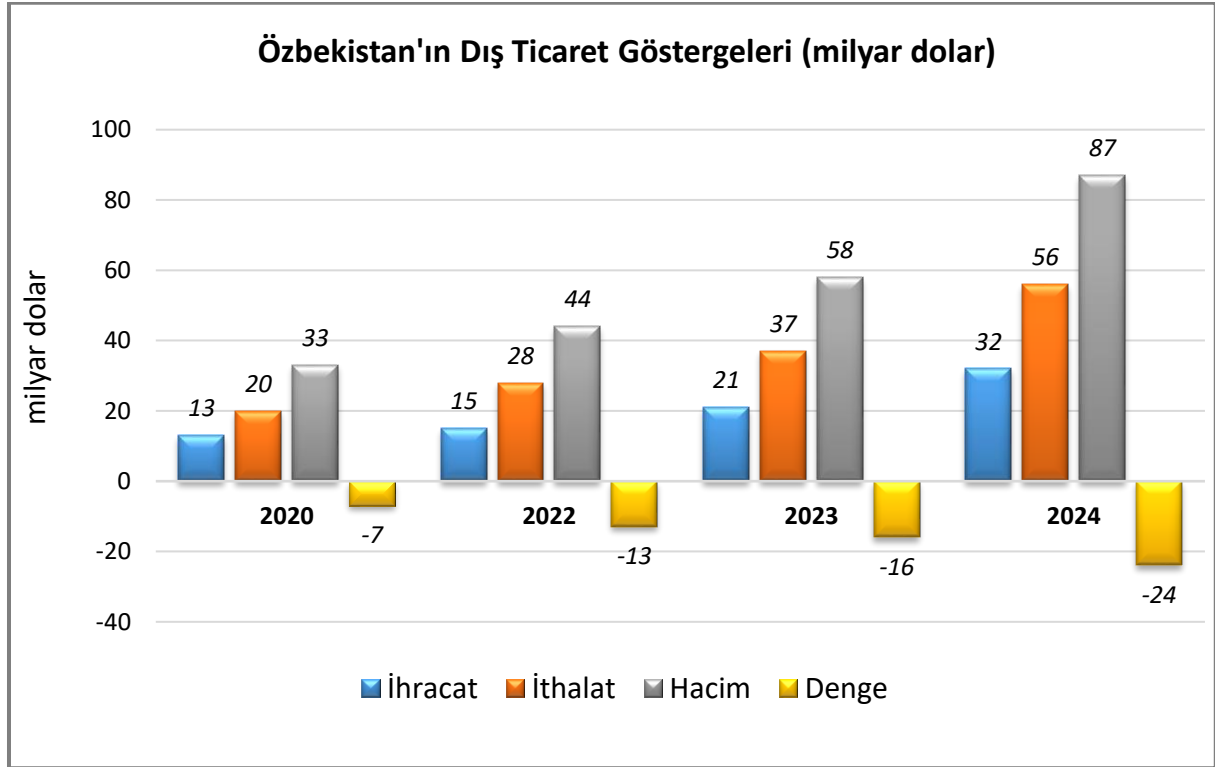
2022-2024 yılları arasında Özbekistan güçlü bir ekonomik performans sergilemiş ve GSYİH'sı ortalama %6'nın üzerinde büyümüştür.

Enerji ve altyapı sektörleri de dahil olmak üzere alanlardaki sabit yatırımlar büyümeyi destekleyecektir. İhracat ve hükümet geliri, 2025 yılında rekor küresel altın fiyatlarından faydalanacaktır; altın normalde ihracatın yaklaşık %20'sini ve hükümet gelirinin %15'ini oluşturmaktadır. Yükselen altın fiyatları ayrıca yatırımı ve daha hızlı üretim büyümesini teşvik ederek sermaye yatırımının sağlam kalmasını ve büyümenin güçlü olmasını sağlaması beklenmektedir. Daha düşük enflasyon, parasal gevşeme ve Rusya'dan gelen istikrarlı para transferi girişleri sonucunda özel tüketim sağlıklı olacaktır. 2024'teki sağlam sonuçlara dayanarak, perakende, inşaat, hizmetler ve turizm sektörlerinde de geniş tabanlı bir genişleme beklenmektedir.

3. DİŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

Özbekistan'ın 2024 yılı ihracatı 32 milyar dolar olmuştur. İhracat yaptığı başlıca ülkeler: Rusya Çin, Kazakistan, Türkiye ve Afganistan'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye yaklaşık %5 paya sahiptir.

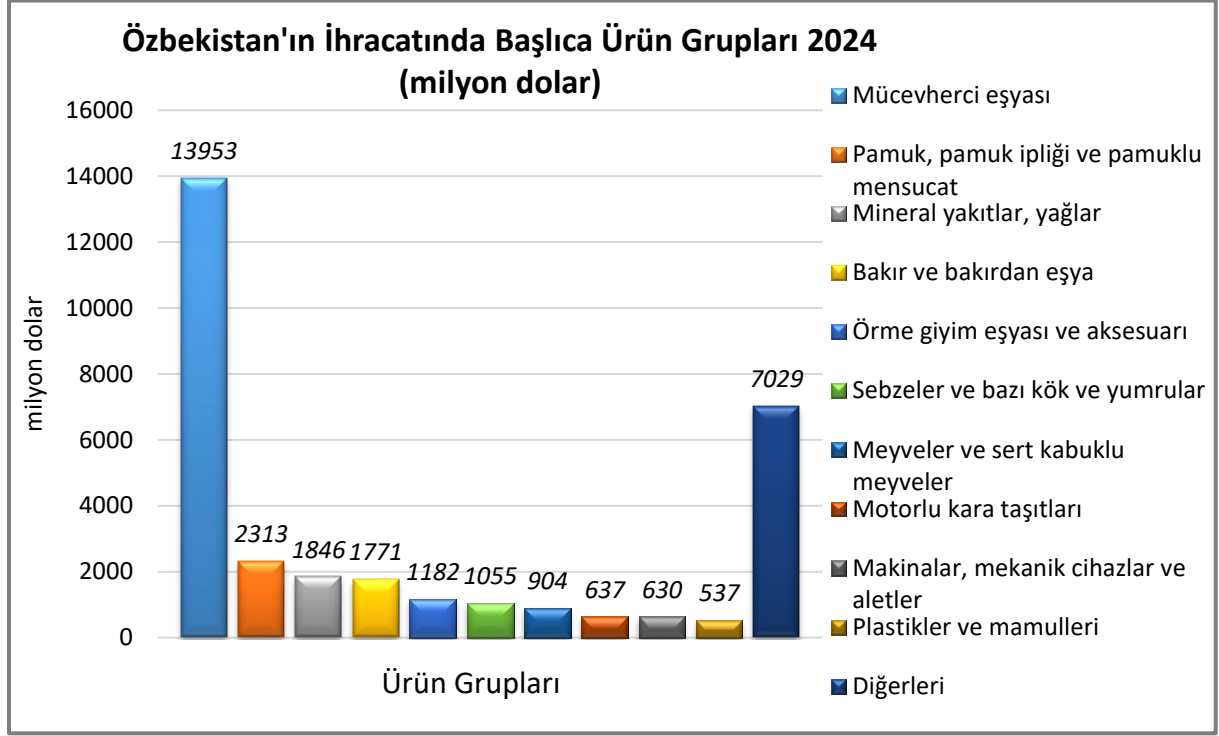
Ülkenin 2024 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde); pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı $\geq$ %85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş); petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham) ve petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlardır.

2024 yılında ülkenin ithalatı ise 56 milyar dolar olmuştur. İthalat yaptığı başlıca ülkeler sırasıyla Çin, Rusya, Kazakistan, G. Kore ve Türkiye'dir. Ülkenin ithalatında Türkiye yaklaşık %5 paya sahiptir.

2024 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış); petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; otomobiller ve karayolu taşıtları için aksam ve parçalarıdır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

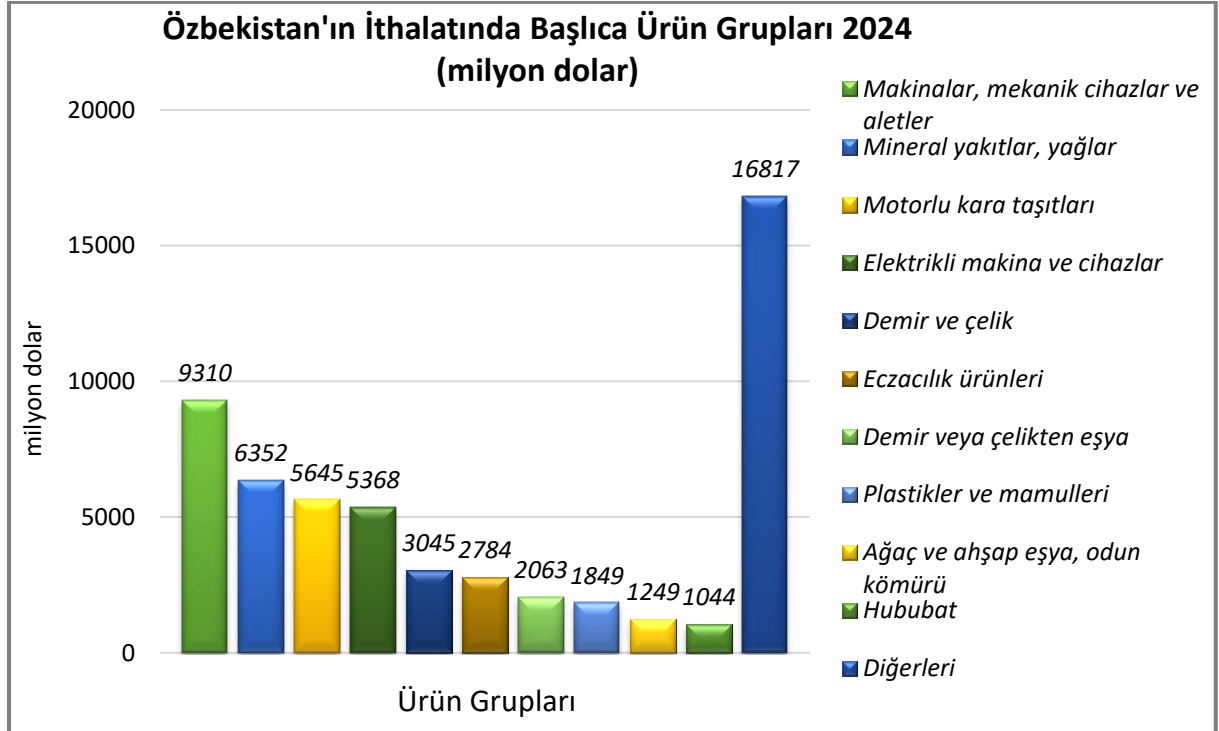
İhracat

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

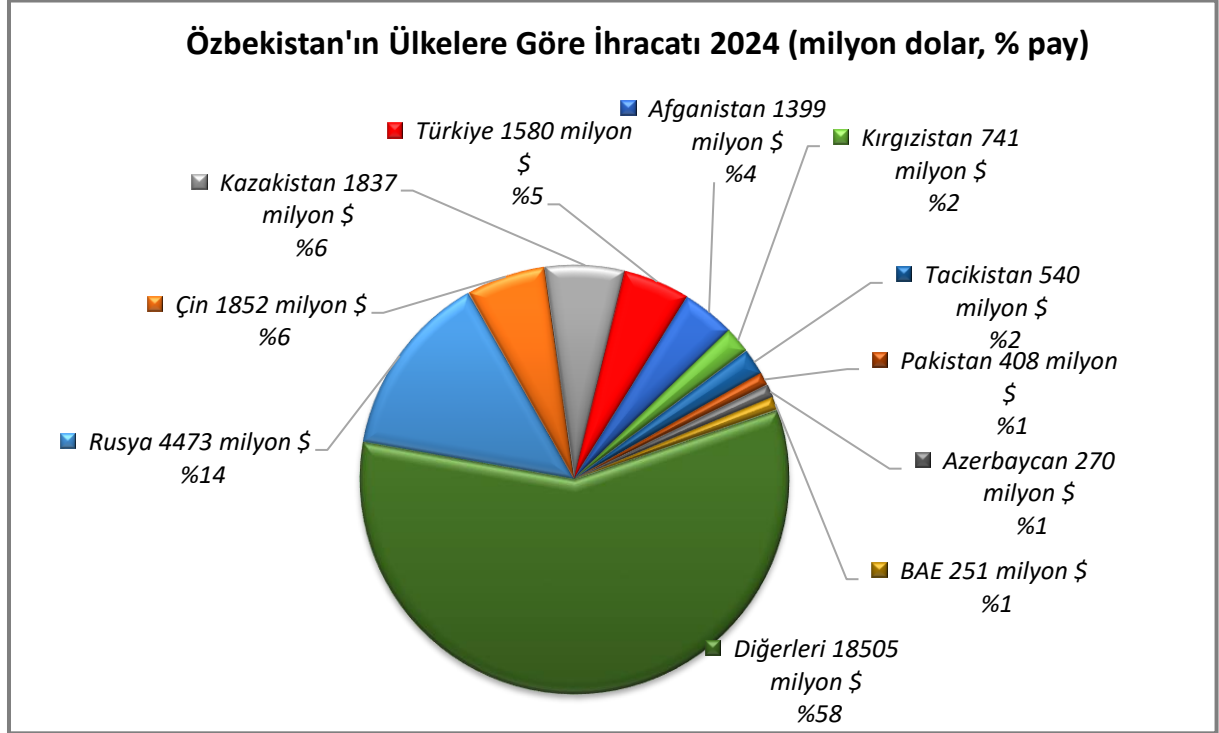

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

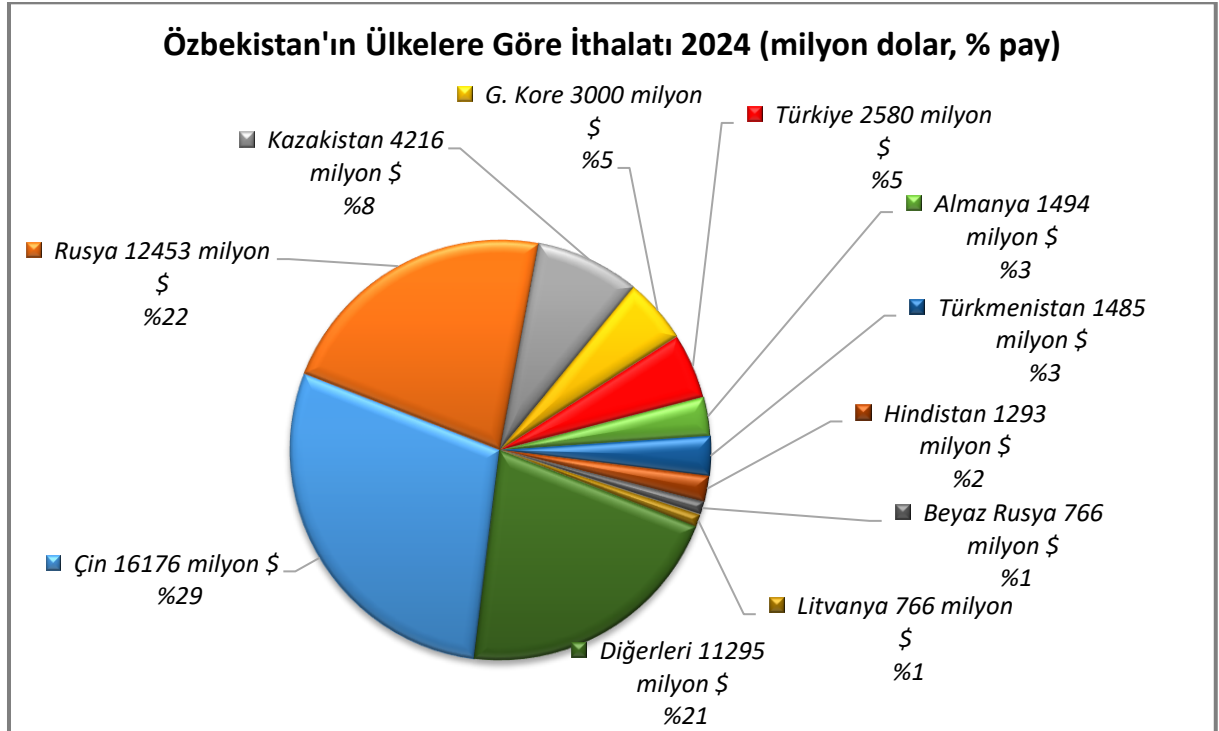
İhracat

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Özbekistan, 2024 yılında tahmini 731 milyon dolar doğrudan yabancı yatırım çekmiştir. Toplam yabancı sermaye stoğu yaklaşık 15 milyar dolara ulaşmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	643,00	731,00	456,00	801,00	876,00	903,00	915,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	0,70	0,80	0,40	0,70	0,70	0,70	0,70
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	57,00	69,00	344,00	69,00	-5,00	-1,00	-13,00

Kaynak: EIU

*: Tahmin

1 Nisan 2024 tarihi itibarıyla Özbekistan'da yabancı sermayeli işletme ve kuruluş sayısı 14 226 ulaşmıştır.

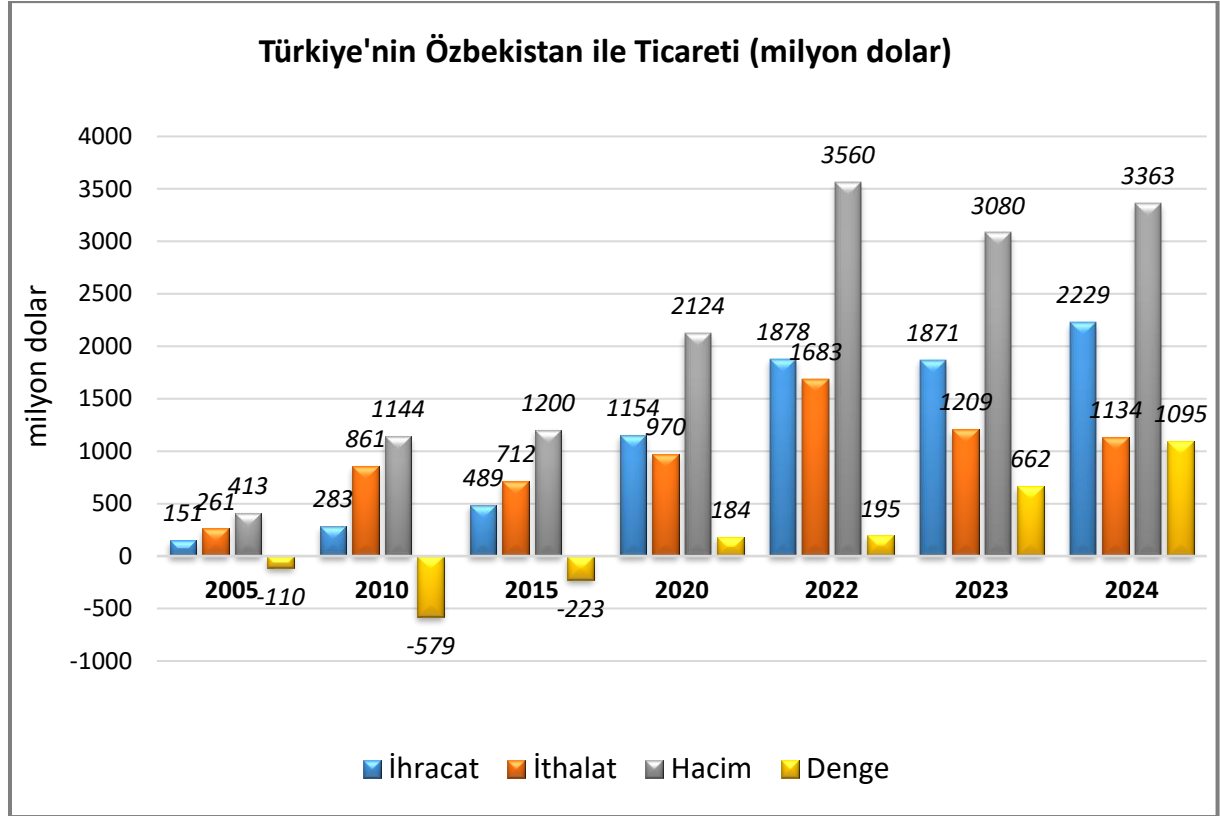
Yabancı sermayenin katılımıyla faaliyet gösteren en fazla işletme sayısı olan ülkeler:

- Rusya-3 019
- Çin-2 501
- Türkiye-1 886
- Kazakistan-1 102
- Güney Kore-727
- ABD-311
- Tacikistan-307
- Kırgızistan-280
- Azerbaycan-236
- Almanya-220
- Türkmenistan-187

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Özbekistan Dış Ticareti

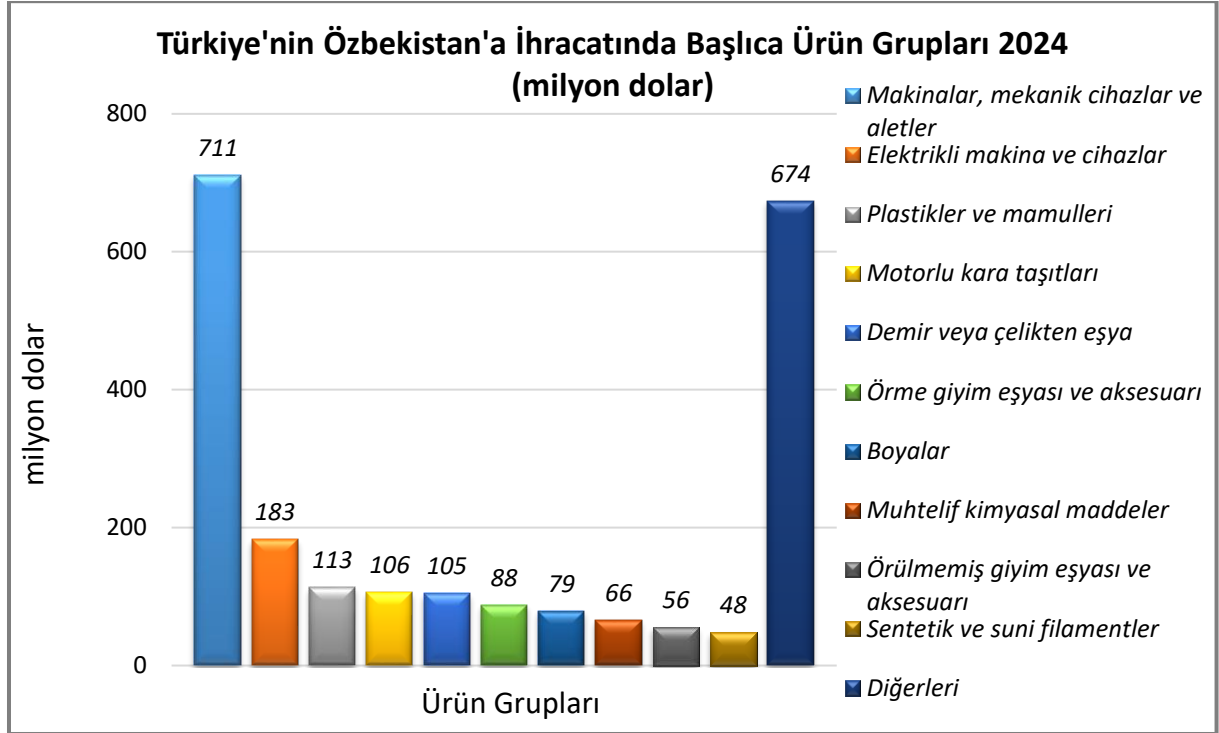
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

2024 yılında ülkeye ihracatımız yaklaşık 2,2 milyar dolar olmuştur. İhraç ettiğimiz başlıca ürünler: kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor); demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb. ürünler; otomobiller; tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme) ve dokuma ipliklerin, mensucatin yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb. için makinalardır.

2024 yılında ülkeden ithalatımız ise 1 milyar dolar olmuştur. Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı $\geq$ %85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş); bakır teller; demir cevherleri ve konsantreleri; etilen polimerleri (ilk şekillerde); bakırdan ince ve kalın borular ithal edilen başlıca ürünlerdir.

2024 yılında Özbekistan ile ticarete Türkiye'nin 1 milyar dolar dış ticaret fazlası verdiği gözlenmektedir.

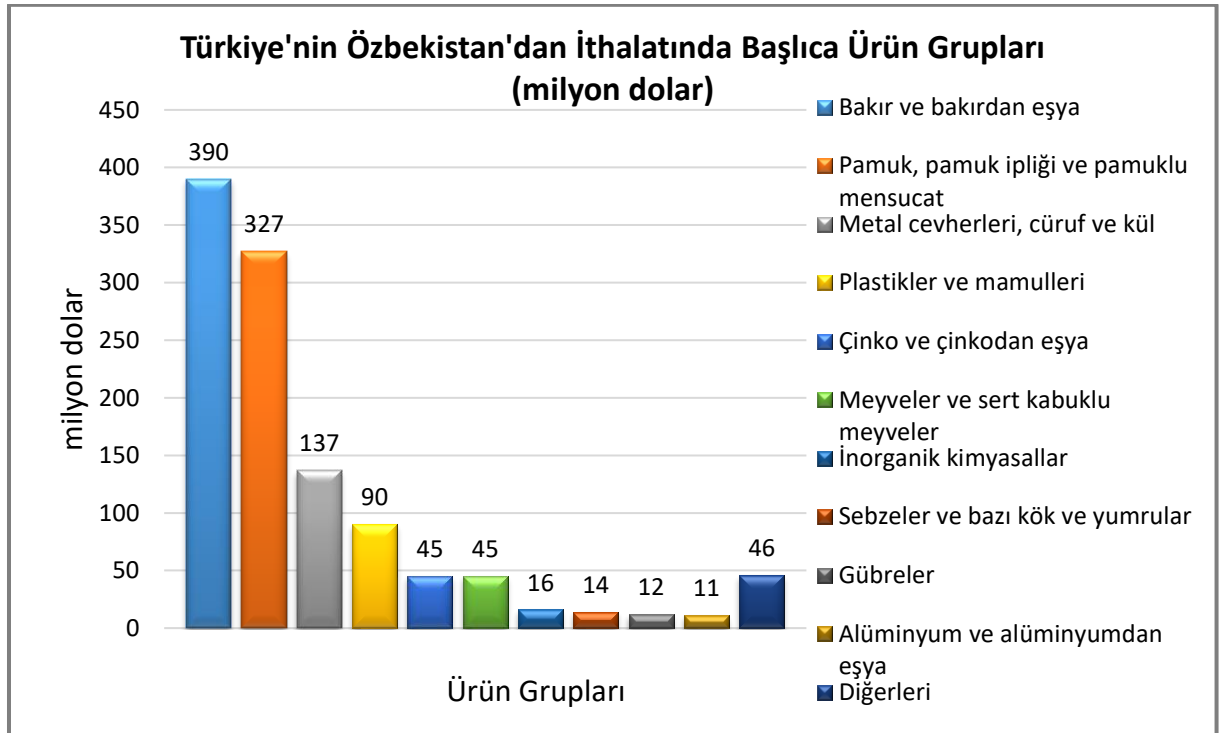
Türkiye'nin Özbekistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Özbekistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Özbekistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			15 286 928	21 016 917	31 856 439	100	51,6
1.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	4 110 300	8 153 800	13 567 500	42,6	66,4
2.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı>=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	1 390 651	1 430 913	1 967 167	6,2	37,5
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	134 294	291 376	828 923	2,6	184,5
4.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	581 528	543 010	753 554	2,4	38,8
5.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	925 318	533 873	730 912	2,3	36,9
6.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	230 794	355 965	550 333	1,7	54,6
7.	6109	Tişörtler, fanılar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	268 700	407 129	515 380	1,6	26,6
8.	1101	Buğday unu	268 530	455 933	513 623	1,6	12,7
9.	7408	Bakır teller	300 035	369 236	508 732	1,6	37,8
10.	7411	Bakırdan ince ve kalın borular	155 802	274 890	377 917	1,2	37,5
11.	8707	Karayolunda kullanılan motorlu taşıtlar için karoseriler (şoför mahalleri dahil)	246 115	342 751	355 417	1,1	3,7
12.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	268 025	254 395	315 378	1	24
13.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	267 152	240 094	314 418	1	31
14.	7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	145 300	102 800	310 702	1	202,2
15.	0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	280 110	166 855	308 021	1	84,6

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

EK-2: Özbekistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			28 264 000	36 660 334	55 524 325	100	51,5
1.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	281 862	696 640	2 502 675	4,5	259,2
2.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1 317 347	1 369 807	2 495 755	4,5	82,2
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	839 853	1 114 539	2 494 134	4,5	123,8
4.	8703	Otomobiller	778 849	1 851 250	2 345 512	4,2	26,7
5.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	1 224 367	1 555 334	1 938 615	3,5	24,6
6.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	421 352	691 183	1 259 710	2,3	82,3
7.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	650 827	633 360	1 031 661	1,9	62,9
8.	8802	Helikopterler, uçaklar vb.; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar	366 452	972 888	1 026 334	1,8	5,5
9.	1001	Buğday ve mahlut	781 125	764 978	937 943	1,7	22,6
10.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	520 881	471 889	790 831	1,4	67,6
11.	8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	361 165	582 021	646 564	1,2	11,1
12.	7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	207 559	283 933	629 831	1,1	121,8
13.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	293 464	343 330	620 010	1,1	80,6
14.	4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	437 574	390 035	604 625	1,1	55
15.	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	112 514	293 447	589 027	1,1	100,7

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

EK-3: Özbekistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		15 286 928	21 016 917	31 856 439	100	51,6
1.	Rusya	2 599 858	3 023 085	4 472 903	14	48
2.	Çin	1 753 107	1 761 838	1 851 662	5,8	5,1
3.	Kazakistan	1 251 475	1 351 127	1 837 465	5,8	36
4.	Türkiye	1 457 562	1 316 422	1 580 235	5	20
5.	Afganistan	524 958	765 968	1 398 711	4,4	82,6
6.	Kırgızistan	926 870	764 031	740 743	2,3	- 3
7.	Tacikistan	392 713	488 922	540 081	1,7	10,5
8.	Pakistan	123 701	228 120	408 241	1,3	79
9.	Azerbaycan	126 819	144 077	270 020	0,8	87,4
10.	BAE	26 705	165 195	250 541	0,8	51,7
11.	Beyaz Rusya	119 161	137 975	237 332	0,7	72
12.	ABD	16 552	61 734	214 616	0,7	247,6
13.	İran	124 185	182 731	199 038	0,6	8,9
14.	Litvanya	70 764	114 737	176 113	0,6	53,5
15.	Polonya	127 587	96 830	144 502	0,5	49,2

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

EK-4: Özbekistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		28 264 000	36 660 334	55 524 325	100	51,5
1.	Çin	6 321 465	11 578 482	16 175 595	29,1	39,7
2.	Rusya	6 053 274	6 540 966	12 452 572	22,4	90,4
3.	Kazakistan	3 222 244	2 977 043	4 215 704	7,6	41,6
4.	G. Kore	2 171 776	2 385 882	3 000 099	5,4	25,7
5.	Türkiye	1 674 200	1 808 980	2 579 582	4,6	42,6
6.	Almanya	1 010 473	934 539	1 494 122	2,7	59,9
7.	Türkmenistan	725 196	950 067	1 485 139	2,7	56,3
8.	Hindistan	652 690	651 909	1 292 810	2,3	98,3
9.	Beyaz Rusya	405 479	509 098	765 895	1,4	50,4
10.	Litvanya	397 352	483 906	765 823	1,4	58,3
11.	ABD	273 742	416 503	740 692	1,3	77,8
12.	Brezilya	553 445	633 897	604 508	1,1	-4,6
13.	İtalya	327 966	428 203	599 393	1,1	40
14.	Japonya	218 463	250 809	550 010	1	119,3
15.	Fransa	266 028	526 846	544 799	1	3,4

Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Özbekistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 877 915	1 871 309	2 228 703	100	19,1
1.	8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	6	1 821	70 836	3,2	3790
2.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	26 877	28 704	49 271	2,2	71,7
3.	8703	Otomobiller	867	8 741	48 668	2,2	456,8
4.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	3 211	4 635	46 541	2,1	904,1
5.	8451	Dokuma ipliklerin, mensucatin yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb için makinalar	46 721	40 372	45 328	2	12,3
6.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	2 666	5 156	42 795	1,9	730
7.	8422	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb makinalar	9 409	18 285	38 849	1,7	112,5
8.	8481	Musluk, batarya, vana ve valfler	27 305	35 593	38 590	1,7	8,4
9.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	42 863	39 758	38 232	1,7	-3,8
10.	8479	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	37 983	30 158	35 399	1,6	17,4
11.	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	28 402	24 210	34 337	1,5	41,8
12.	5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	25 505	30 606	31 765	1,4	3,8
13.	8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	24 207	16 824	30 864	1,4	83,5
14.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	46 788	43 244	30 550	1,4	-29,4
15.	8432	Toprağı hazırlamaya, işlemeye, ekmeye, ormancılıkta kullanılan makina ve cihazlar; çimen, spor sahaları için silindirler	12 646	15 561	29 644	1,3	90,5

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Özbekistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			1 682 528	1 209 164	1 134 185	100	-6,2
1.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	557 715	317 931	294 947	26	-7,2
2.	7408	Bakır teller	211 643	233 698	269 130	23,7	15,2
3.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	43 440	10 326	135 552	12	1212,7
4.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	99 795	90 220	90 218	8	-
5.	7411	Bakırdan ince ve kalın borular	74 779	87 245	76 430	6,7	-12,4
6.	7901	İşlenmemiş çinko	171 309	81 696	45 315	4	-44,5
7.	5202	Pamuk döküntüleri	18 829	20 931	30 071	2,7	43,7
8.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	244 895	119 529	22 292	2	-81,4
9.	0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	11 747	10 641	20 183	1,8	89,7
10.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	4 753	7 826	15 293	1,3	95,4
11.	2833	Sülfatlar; şaplar; peroksisülfatlar (persülfatlar)	4 301	4 008	14 506	1,3	261,9
12.	7409	Bakır saclar, levhalar, yapraklar ve şeritler (kalınlıkları 0,15 mm. yi geçenler)	22 903	20 177	9 690	0,9	-52
13.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	20 854	14 247	9 668	0,9	-32,1
14.	0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	3 913	13 869	9 594	0,8	-30,8
15.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı >=%99.94)	0	0	9 126	0,8	-

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri